

Сабактын темасы:

«Кислоталар»

С.Мырзакматов атындагы орто
мектебинин химия мугалими:

L/O/G/O

Бектурганова Жылдыз Дайырбековна

Сабақтың методу:

Түшүндүрүү - иллюстрациялоо

Сабақтың тиби:

*Билим, билигичтигин,
көндүмдөрүн калыптандыруу*

Сабақтың жабдылышы:

*Компьютер, мультимедиялык
проектор, экран, химиялык реактивдер:
кислоталардын түрү, индикаторлор (
лакмус кагазы)*

*Кислоталар кайсы белгилерине карата
томторго бөлүнгөн?*

*Кисломатлар кайсы белгилерине
каратма мотморго бөлүнгөн?*

?

HF
 HCl
 HBr
 HI
 HNO_3

?

H_2S
 H_2SO_4
 H_2SO_3
 H_2CO_3
 H_2SiO_3

?

H_3PO_4
 H_3BO_3

Суутектин атомуна карата
кислотаглардын классификациясы

Кислоталар:

Бир негиздүү

Эки негиздүү

Үч негиздүү

Суутектин атомуна карата
кислоталардын классификациясы

Кислоталар:

Бир негиздүү

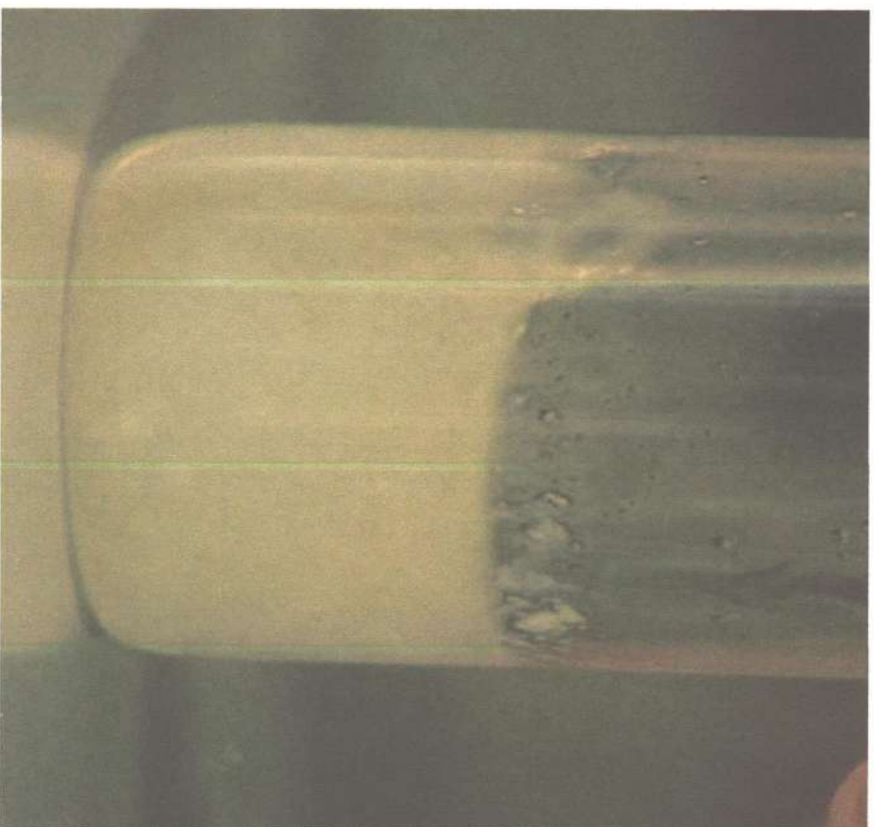
Эки негиздүү

Үч негиздүү

Кремний кислотасы:

- H_2SiO_3
- Жалгыз сууда зрибөөчү кислота
- SiO_2 – кислоталык оксиддерге таандык

Кислоталардын химиялык касиеттери

Индикаторлордун өңүн өзгөртмөт

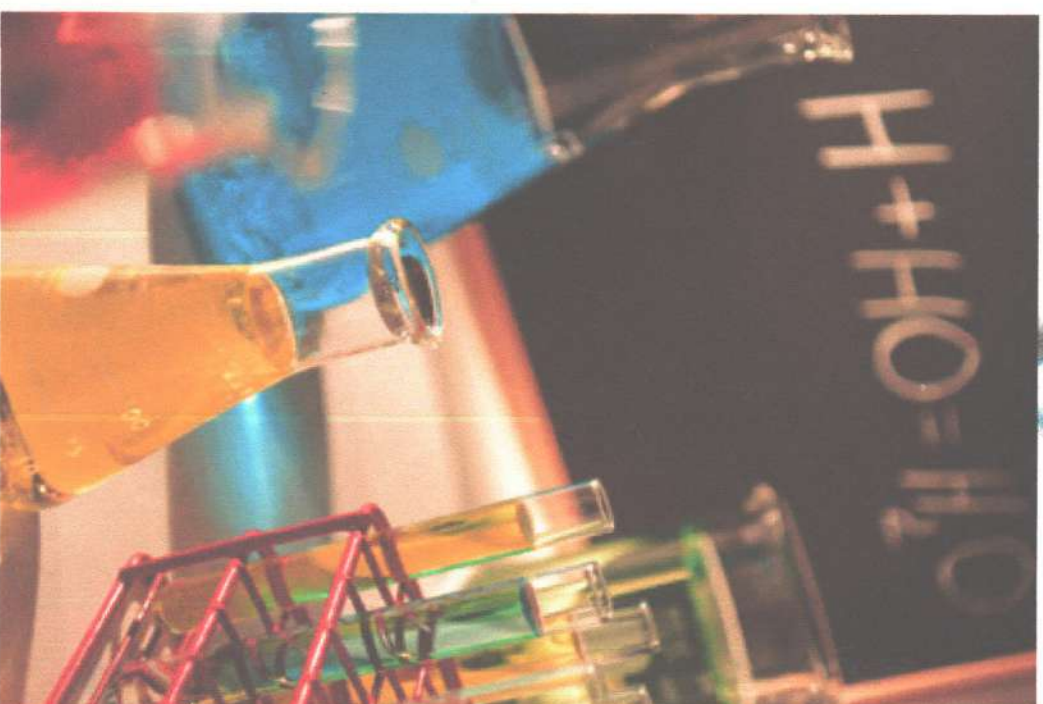
Аракеттенишет:

- металлдар менен;
- негиздик оксиддер менен;
- негиздер менен;
- туздар менен;

*Кислоталардын
жана жегичтердин
таасиринен
өздөрүнүн
мүсүн өзгөрмкөн
заттар
индикаторлор
деп аталат.*

Кооисуздук эрежелеси

Кислота – жегич зат!

**Терини жана былжыр
челди күйгүзүп жиберет.**

Эгерде кислота колунарга же

**кийиминерге тамса, дароо суунун
агымында бир топ убакыт
жуугула.**

• Кислота + негиз = туз + суу

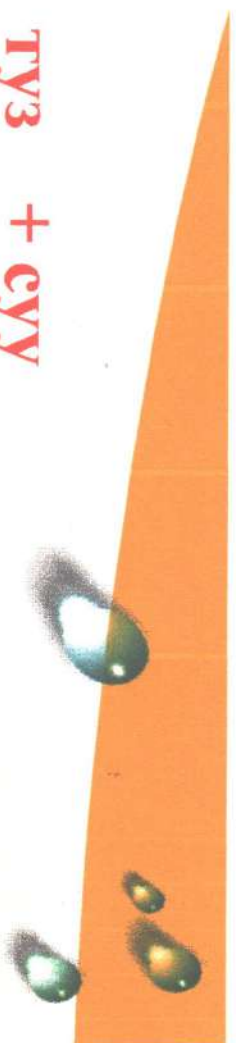
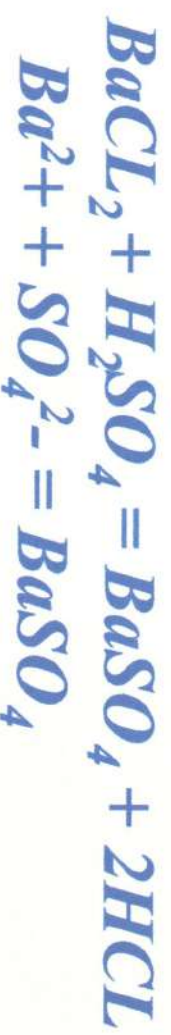
• Кислота + негиздик оксид = туз + суу

• Кислота + металл = туз + суутөк

• Кислота + туз = жаны кислота + жаны соль

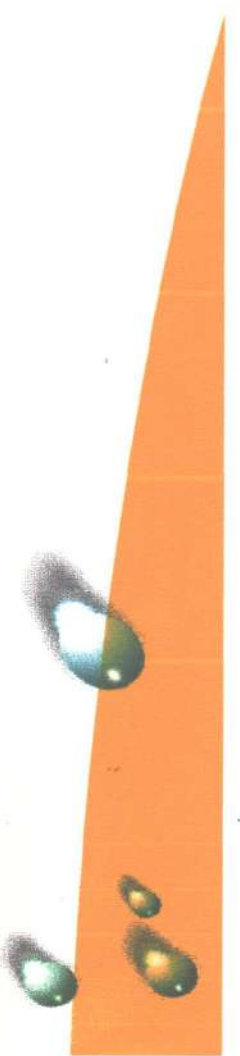
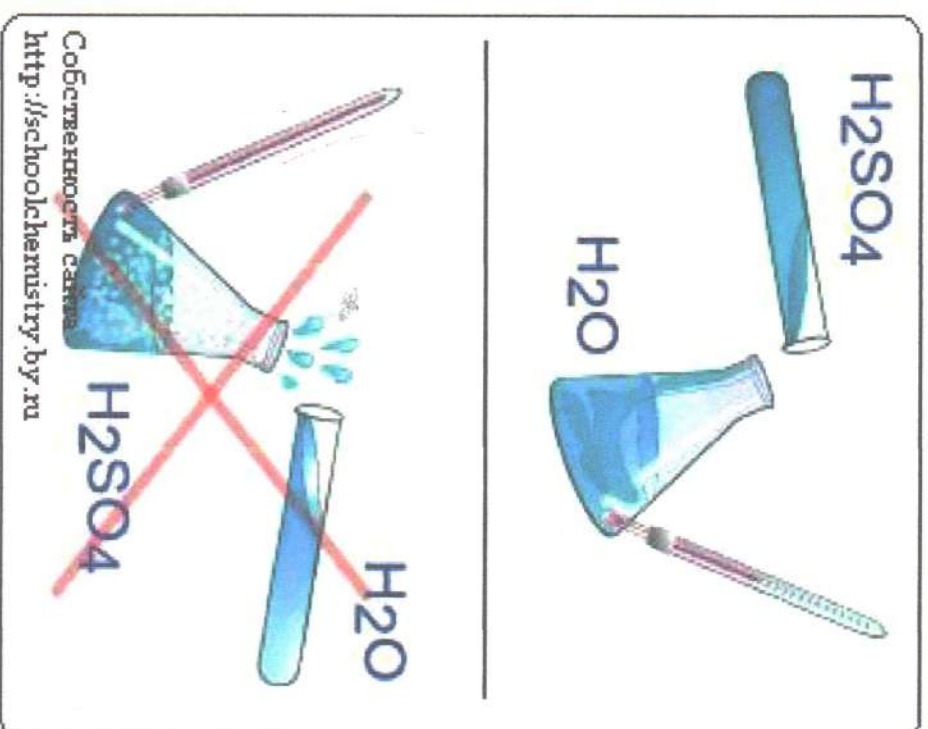
Индикаторлор мөнөн аракеттеништи:

Индикаторлор	Нейтралдуу чөйрө	Кычкыл чөйрө
Лакмус	Күлтүн - көк	Кызыл
Фенолфталеин	Туссуз	Туссуз
Метилованж	Кызыл - сары	Кызыл

Эсинерде болсун эрибеген кислоталар индикаторлор мөнөн аракеттенишпейт!

**Күкүрт кислотасын
сууга сызылтып
кичинеден куюш керек
(тескерисинче
кылууга болбойт!),
куйган убакта сууну
үзүлтүксүз
аралаштырып туруу
зарыл болот.**

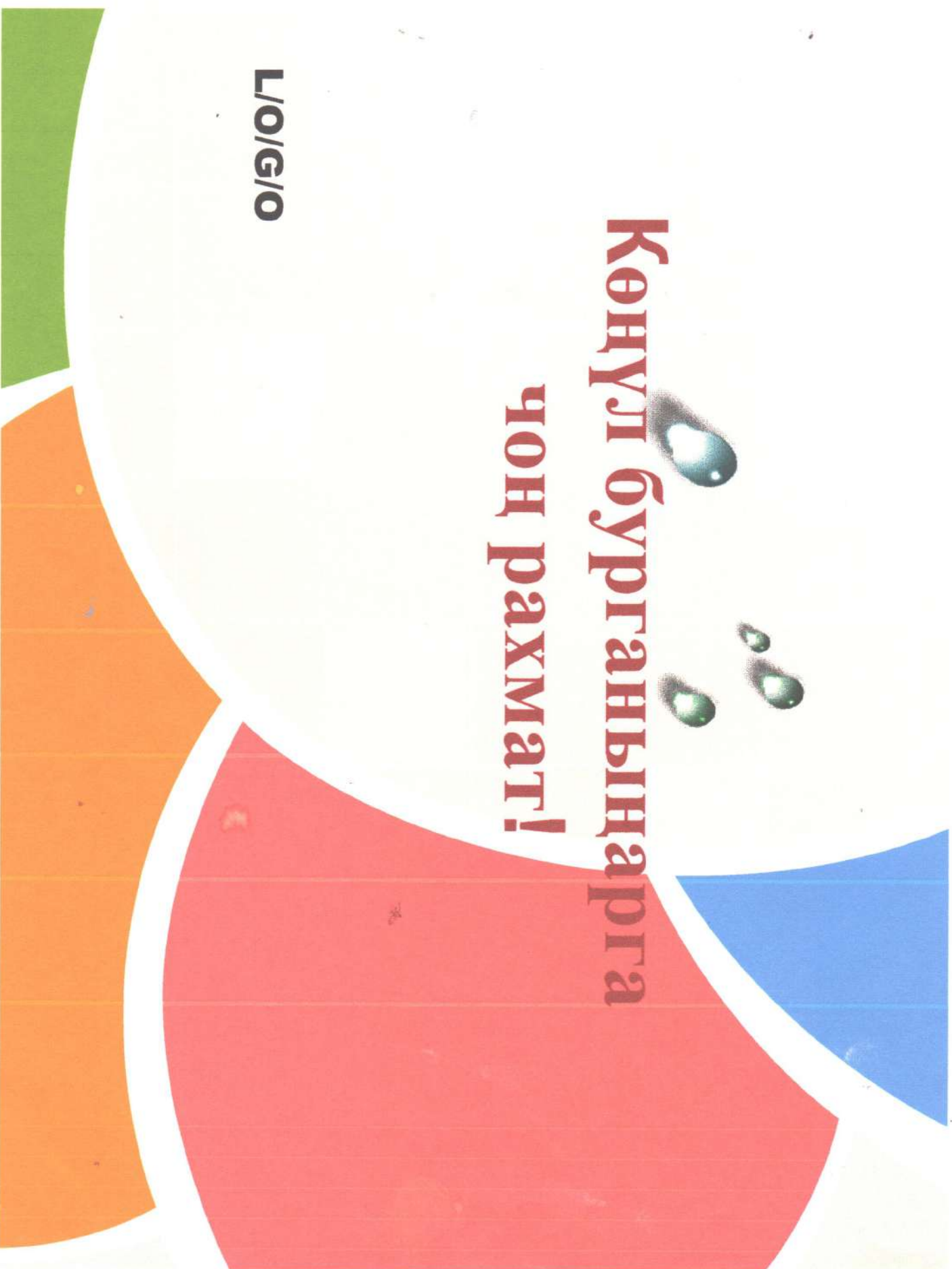
(Сезимтал балдар менен иштөөдө)

A cluster of five realistic water droplets of varying sizes, positioned above the main title.

**Көңүл бурганьңарга
чон рахмат!**

Л/О/Г/О

A cluster of five realistic water droplets, with one large one at the top and four smaller ones below it, arranged in a slightly curved pattern.

Үйгө ташырма:

133 – беттеги 1-8 суроолорго жооп бергиле.

134 – беттеги 1-2 маселени чыгаргыла.

Л/О/Г/О

Кислоталардын физикалык

касшетимери:

Агрегаттык абалы
боюнча:

- Газ абалында (HCl ,
 H_2S)
- Суюктук (HNO_3 ,
 H_2SO_4)
- Камтуу (H_3PO_4 ,
 H_2SiO_3)

Сабактын максаты:

Билим берүүчүлүк: Окуучуларга кислоталардын курамын, классификациясын, атынышын жана касиеттерин мерендешип окутуу.

Өнүктүрүүчүлүк: Химиялык реактивдер жана каражаттар менен иштөөдө, окуучулардын билим, билгичтик, көндүмдөрүн калыптандыруу.

Тарбиялык: Окуучуларды эмгекке карата мамилесин, өзүнүн жана башкалардын жашоо турмушу үчүн ак ниет эмгек кылуу жана эмгек тартибин кастарлоо сезимин өнүктүрүү.

Сабактын максаты:

Билим берүүчүлүк: Окуучуларга кислоталардын курамын, классификациясын, атынышын жана касиеттерин мерендешип окутуу.

Өнүктүрүүчүлүк: Химиялык реактивдер жана каражаттар менен иштөөдө, окуучулардын билим, билгичтик, көндүмдөрүн калыптандыруу.

Тарбиялык: Окуучуларды эмгекке карата мамилесин, өзүнүн жана башкалардын жашоо турмушу үчүн ак ниет эмгек кылуу жана эмгек тартибин кастарлоо сезимин өнүктүрүү.

Кислотмалар -

металлдардын атомдору
менен орун алмашууга
жөндөмдүү болгон
суутектин атомунан
жана кислоталык
кальцийтарадан турган
тамаал заттар.

